

Sjálvstýristilgongdin komin í tryggja legu

Við sjálvstýrissamtyktini, sum røkkur fram móti 2012, er sjálvstýristilgongdin komin í eina tryggja legu. Alt prát um fyra ára skiftistíð er burturvið. Nsú ræður um at gera búskaparligu tillagingarnar heldur lögmaður, sum rør framundir, at politikkurin komandi valskeið tí verður meira ein spurtingur um vinstra-høgra heldur enn sjálvstýrisamband

LØGTINGVAL

Jan Müller

Valstriðið er byrjað av álvara. Løgmaður skrivaði út val mánaðagin, og mána kvöldið brustu formenninir í teimum fyra stóru flokkum saman í sjónvarps-tjaki. Og týsmorgunin legði størsti andstöðuflokkurin, Javnaðarflokkurin alment fram sína valskrá.

Men enn eitur lögmaður Anfinnur Kallsberg. Vit spurdu hann, um hann sær møguleikar fyri, at verandi samgonga kann halda fram eftir valið!

- Vit fara ikki til val sum ein samgonga men sum einstakir flokkar. Vit fara til val uppá okkara stevnukrá og valskrá, og so fáa vit at siggja, hvar vit fáa sum mest av okkara politikki við.

- Er tað tá sannlíkt, at Fólkaflokkurin vil vera við í eini samgongu ella vilja tit vera í andstöðu og sleikja sárini, um tit bert fáa 4-5 tingmenn, sum onkur hevur spátt?

- Tað er skyldan hjá einum og hvørjum politikara at royna at umseta veljarans stuðul í praktiskan politikk so væl sum tað til eina og hvørja tíð ber til. Tað fer Fólkaflokkurin eisini at gera.

- Nú funnu Fólkaflokkurin og Tjóðveldisflokkurin saman eftir síðsta val. Nógvar ósemjur hava verið hesi árin. Sær tú fyri tær ein møguleika at halda fram í Tinganesi saman við Tjóðveldisflokkinum?

- Í politikki er tú noyddur til at finna tær samstarvs-

partnarar, har tú roynir at fáa sum mest av tínum politikki ígjøgnum. Tað eru nógv málsøki hjá einum borgarligum Fólkaflokki og einum ultrasosialistiskum Tjóðveldisflokki, sum vit ongantið verða samdir um. Man skal ikki fyrigykla sær, at Tjóðveldisflokkurin og Fólkaflokkurin koma at sita í eini samgongu uttan tað verður ósemja um heilt nógv mál, eitt nú vinnumálini. Men tað vilja eisini vera ósemjur, skulu vit til at samarbeiða við Javnaðarflokkinn, tí hann er eisini ein sosialistiskur flokkur og entá ein sambandsflokkur. Sama trupulleika hava vit við Sambandsflokkinum. Vit kunnu nokk semjast við hann um tann vinnuliga politikkinn men avgjørt ikki um tann tjóðskaparliga politikkinn. So uttan mun til hvat man ger, so skal ein ikki lata eyguni aftur fyri, at vit ikki verða samdir.

- Men roknar tú við, at man í komandi valskeiði fer at leggja minni orku í sjálvstýrismálið og heldur leggja seg meira eftir at reka høgra-vinstrapolitikki?

- Tað veldst sjálvandi um valúrslitið, hvørjir kombinatiónsmøguleikarnir verða, og hvar tú fær sum mest av tínum politikki ígjøgnum. Verður tað soleiðis, at sjálvstýrissvongurin í Føroyum viknar, og tað ikki verður gjørligt at fáa parlamentariskt grundarlag undir at reka tann politikkinn, so er man noyddur at hyggja eftir, hvar man so fær mest burturúr.

Burturvið

Og lögmaður heldur ikki tað gagnar sjálvstýristilgongdini, tá eitt nú Tjóðveldisflokkurin tosar um fólkaatkvøðu um fullveldi longu í komandi valskeiði!

- Tað er heilt burturvið. Uppskot til samtyktar um sjálvstýristilgongdina er samtykt av lögtinginum. Tað sigur, at vit skulu yvir-taka málsøki fram til 2012. Og higani skal tú til eina fólkaatkvøðu. Tvs. at tað liggja nærum trý valskeið fyrri framman, áðrenn tú skal út í eina fólkaatkvøðu. At proklamera nakað annað nú má vera tí, at man ikki er samdur við tann politikkinn,

sum man longu hevur góðtikið í eini samgongu. Fólkaflokkurin er gingin við til hasa loysnina og hana standa vit við.

Anfinnur Kallsberg visir á, at nú flokkarnir fara út í eitt valstrið, roynir hvør flokkur sjálvandi at føra síni sjónarmið fram. Nakað annað er, tá man skal skipa samgongu eftir eitt val. Ein samgonguavtala er í veruleikanum ein nýggj stevnukrá fyri ein størri part enn bara ein flokk. -Fer tú so til eitt val, tá fer tú aftur til útgangsstøðið, so tá Tjóðveldisflokkurin proklamerar, at teir vilja hava fullveldi innan fyra ár, so er tað politikkurin hjá flokkinum. Í hesum samgonguskeiðnum hevur flokkurin tó givið seg til at góðtaka, at vit taka ikki avgerð um fullveldi fyrr enn í 2012. Tað ber í sær, at teir bakka aftur til sína upprunaligu støðu, og tað gera væl allir flokkar.

- Fólkaflokkurin hevur stóra afturgongd í veljar-kanningum og missa tit meira til Sambandsflokkinn enn til Tjóðveldisflokkinn. Hvaðani stavar henda afturgongdin?

- Verður hugsað um framgongdina hjá Sambandsflokkinum, so stavar afturgongd okkara frá, at fleiri av okkara veljarum halda, at sjálvstýrisætlanin vit hava lagt í hesi samgongu ongur ov skjótt, meðan tað so aftur er av aðrir, tvs. teir fólkafløksveljarar, sum fara yvir í Tjóðveldisflokkinn, ið halda tað gongur ov seint.

Lögmaður víðgongur, at tað er sera torført at reka ein politikk, sum kann gera báðar hesar partar nøgdar og visir til, at hetta er ein støða, sum eisini fleiri aðrir flokkar eru í, men hann heldur, at uppskotið um fólkaatkvøðu um fullveldi sum tær búskaparligu tillagingarnar verða gjørdar, byggir á eina tryggja tilgongd - tað at tað ikki skal vera nakað hóttafall fyri borgararnar. Tað er so hetta, sum hvør einstakur sjálvur má meta um, um tað er nóg trygt ella ikki.

Anfinnur Kallsberg sær tað tí sum eina av sínum fremstu og mest týðandi uppgávum til valið at sannføra veljararnar um, at

talan er um eina tryggja tilgongd í sjálvstýrismálinum.

- Vit hava sæð fleiri av tykkara valevnum, eitt nú Poul Michelsen og Bjarta Mohr fara rættliga langt á fullveldisleið, longur enn tað tú og leiðslan í flokkinum kanska standa fyrri og halda vera skilagott. Hevur tú ein trupulleika við tí, tá hugsað verður um, at nógvir veljarar flýggja til Sambandsflokkinn, og hetta kanska kann gera, at uppaftur fleiri fara tann vegin?

- Eg trúgvi ikki, at valevni hjá Fólkaflokkinum hava hug til at leggja seg uppá fullveldiskósini hjá Tjóðveldisflokkinum. Tað er heldur fullveldislinjuni hjá samgonguni tey leggja seg uppá, og tað er í finasta lagi. Men at fara inn á fyra ára skiftistíð er eftir míni meining ikki búskaparliga trygt nokk, og tað tekur Fólkaflokkurin ikki undir við.

- Men tað er so hetta, sum Tjóðveldið nú melder út!

- Ja, men undir ávisum fortreytum so sum, um oljan kemur osfr. Og tað hongur als ikki saman. Tí vit siga, at oljupengarnir skulu ikki ávirka figgjarlógina sum so. Teir skulu í ein búskapargrunn. Tú kanst ikki brúka pengar fleiri ferðir. Tí er henda prosessin ein tillaging av búskapinum uppá 50 mill. kr. um árið, og tað meti eg vera gjørligt, forsvarligt og trygt.

Ríkisfelagsskapurin

Formaður fólkafløksins heldur tað annars vera eitt sindur óheppið, at fólk hava ikki skilt, hvat tað vil siga at vera innan fyrri og uttan fyrri ríkisfelagsskapin. -Tað uppskotið til samtyktar, sum er samtykt, er ein tillaging innan fyrri ríkisfelagsskapin fram til 2012, og ikki fyrr enn tá skal man til at taka støðu til, hvat so skal henda. Meðan tað, sum Javnaðarflokkurin og Sambandsflokkurin koyra uppá og tað, sum spurningarnir í veljarakanningunum eisini snúgva seg um, er ikki, um tú ynskir meira sjálvstýri innan ríkisfelagsskapin.

Lögmaður metir hetta at

Anfinnur Kallsberg, lögmaður skrivaði mánaðagin undir kunninggerðina um val til lögtingið. Lögmaður fer nú at brynja seg og Fólkaflokkinn út til val

Mynd Jens K. Vang

vera júst tað sama sum samtyktin um sjálvstýri, sum er gjørd á tingi. -Tá tú tosar um eina tillaging innan fyrri ríkisfelagsskapin, so er tað fyrsta stigið á skránni. Munurin er bara tann, at vit siga, at í 2012 skulu føroyingar spyrjast, um teir vilja vera innan fyrri ella uttanfyrri. Eg havi varhugan av, at Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin vilja gera nýggjan sáttmála við Danmark nú, sum treytar okkum at vera innan fyrri ríkisfelagsskapin. Tað merkir í míni verð, at uppskotið hjá teimum er meira niðurbinding enn tað, sum samgongan er komin til.

Lögmaður heldur tað vera størsta meinboga í sjálvstýristilgongdini í Føroyum, at man vil hava antin alt ella einki, og tað skal vera her og nú, og harvið hevur tú bert fingið lítið. Tí heldur hann tað einasta rætta vera at hava eina ætlan, sum eisini vekir tryggjeikan millum fólk. Hann ivist ikki í, at bæði Javnaðarflokkurin og Sambandsflokkurin kunnu taka undir við uppskotinum til samtyktar um eina lagaliga tillaging innan fyrri 10-12 ella 15 ár.

- Um Javnaðarflokkurin og Sambandsflokkurin

kunnu flyta seg eitt sindur á hesum øki, merkir tað so, at teir eru meira upplagdir sum samstarvsparntarar hjá Fólkaflokkinum eftir valið enn Tjóðveldisflokkurin?

- Tað, sum er avgerandi, er, at spurningurin um sjálvstýrisamband verður tikin uttan, at tú hevur nakrar búskaparligar ræðumyndir, sum verða brúktar nakran vegin. Tað er bara Føroya fólk, sum kann taka suverenitetin. Tað er ikki nakað, sum vit politikkarar ella tingið kunnu gera av. Kunnu vit siga, at vit lata vera við at fara út og spyrja Føroya fólk, til vit hava gjørt tær búskaparligu tillagingarnar og hava yvir-tikið málsøkini í eini tryggari tilgongd, umsitingarliga, politiskt og figgjarliga, so vil tann spurningurin, tá hann kemur, verða meira avgjørdur av, hvat hjarta sigur, tí tá er ikki talan um búskaparligar avleiðingar. Tá fær tú eina heilt aðra avtalu við Danmark um framtíðar samstarv.

Lögmaður sigur seg sannførdan um, at vit fáa eitt hav av góðum samstarvi í eini avtalu millum tveir javnbjódiss partar. Tað er tað vit skulu fara eftir.